

УДК 338.2:631.1

Шкільний О.О.¹

¹ проф. Уманського національного університету

УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ

Агропромисловий комплекс є однією з основних складових національного господарства, без якої неможливо гарантувати продовольчу безпеку держави. Він не тільки забезпечує внутрішні потреби, але й формує значний експортний потенціал. Цей сектор також має важливий вплив на розвиток інших ключових галузей економіки. В умовах динамічної глобальної кон'юнктури, коли зовнішні фактори, такі як геополітичні ризики, зміни в торговельних угодах та технологічний розвиток, безпосередньо впливають на ринки, підприємствам агропромислової сфери необхідно постійно адаптувати та вдосконалювати свої стратегії, щоб ефективно позиціонувати себе у конкурентному середовищі.

Нині аграрні формування стикаються з рядом проблем, що вимагає залучення механізмів стратегічного управління на основі застосування інноваційних технологій. Серед викликів, які спонукають до впровадження останніх, можна виділити такі [1, с. 291]:

- втрата сільськогосподарських земель внаслідок воєнних дій;
- брак кваліфікованих кадрів, що ускладнює реалізацію нових технологічних рішень;
- надлишкова пропозиція сільськогосподарської сировини рослинного походження на ринку;
- негативна тенденція зниження питомої частки тваринництва в обсягах виробництва сільськогосподарської продукції;
- виснаження родючих земель;
- кліматичні зміни внаслідок впливу антропогенних чинників.

Управління стратегічним розвитком підприємств у агропродовольчій сфері являє собою складний, динамічний процес, що поєднує ефективний ресурсний менеджмент, аналіз чинників впливу на підприємницьку діяльність та чітке прогнозування майбутніх змін у зовнішньому середовищі. Стратегічне управління виходить за межі звичного планування і передбачає здатність підприємства адаптуватися до нових реалій, у тому числі до змін клімату, глобалізації ринків, зростання ролі цифрових технологій і зміщення споживчих уподобань. У цьому контексті важливо враховувати як макроекономічні процеси, так і особливості окремих галузей, включаючи доступ до ринків збуту, вхідні бар'єри, цінову політику, рівень розвитку інфраструктури та соціальні зміни в межах сільських територій. Завдяки

стратегічному підходу можливо не лише сформулювати цілі довгострокового розвитку, а й забезпечити їх досягнення за рахунок інноваційного менеджменту, підвищення організаційної гнучкості та управлінської відповідальності в умовах ринкової невизначеності.

Серед важливих аспектів, що залишаються невирішеними в управлінні стратегічним розвитком агропромислових підприємств, Т.І. Олійник та В.В. Дубина виокремлюють ряд ключових проблем, вирішення яких дозволить значно підвищити ефективність їх роботи [3, с. 233]. Одним із таких аспектів є інтеграція інноваційних рішень у виробничі процеси, що передбачає не тільки впровадження новітніх технологій, але й зміну підходів до організації виробництва. Крім того, стратегічне управління повинне бути гнучким і здатним швидко адаптуватися до зовнішніх викликів, що вимагає постійного перегляду стратегій і коригування діяльності відповідно до нових умов. Також важливою проблемою залишається збереження фінансової стійкості, оскільки підприємства часто стикаються з фінансовими труднощами, зокрема через зміну економічних умов або нестабільність ринку. Пошук нових ринків збуту стає критично важливим для забезпечення економічного росту підприємств, тому необхідно активно вивчати потреби потенційних споживачів і формувати параметри пропозиції у відповідності з їх вимогами. Адаптація продукції до потреб нових ринків також є важливою складовою стратегії, що дозволяє підприємствам залишатися конкурентоспроможними і залучати нових клієнтів.

Трансформація стратегічного менеджменту в умовах цифровізації передбачає кілька важливих напрямів: інтеграцію датафікації в основні бізнес-процеси; застосування предиктивної аналітики та штучного інтелекту для прийняття стратегічних рішень; формування гнучких та адаптивних стратегій; активне використання цифрових платформ як центрального елементу бізнес-моделей; посилення уваги щодо розвитку динамічних можливостей і цифрових компетенцій в аграрних підприємствах [2, с. 258].

Отже, трансформація стратегічного менеджменту за допомогою інноваційних технологій дозволить підприємствам агропродовольчої сфери зберігати конкурентоспроможність і забезпечити ефективне управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гаврилюк Ю.Г. Стратегічне управління інноваційним розвитком аграрних підприємств в контексті сучасних маркетингових тенденцій. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. №2. С. 289-294.
2. Калініченко С. Інструментарій стратегічного управління розвитком аграрних підприємств: традиційні та інноваційні підходи. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2025. №3. С. 254-260.
3. Олійник Т.І., Дубина В.В. Управління стратегічним розвитком аграрних підприємств для досягнення їх ефективної конкурентоспроможності. *Бізнес Інформ*. 2024. №10. С. 231–239.